

LEGE
**cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat
și recreditarea de stat***

nr. 419-XVI din 22.12.2006

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.397-399/704 din 31.12.2014

Monitorul Oficial nr.32-35/114 din 09.03.2007

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Domeniul de reglementare

[Articolul 2.](#) Noțiuni principale

Capitolul II

DATORIA SECTORULUI PUBLIC

[Articolul 3.](#) Prevederi generale privind datoria de stat

[Articolul 4.](#) Administrarea datoriei sectorului public, a garanțiilor de stat și a unităților administrativ-teritoriale

[Articolul 5.](#) Administrarea datoriei de stat și a garanțiilor de stat

[Articolul 6.](#) Programul "Managementul datoriei de stat pe termen mediu"

[Articolul 7.](#) Contractarea împrumuturilor pentru persoanele juridice finanțate din bugetul de stat

[Articolul 8.](#) Instrumentele generatoare de datorie a sectorului public

[Articolul 9.](#) Plafoanele datoriei de stat și ale garanțiilor de stat

[Articolul 10.](#) Obligația de a onora datoria de stat

[Articolul 11.](#) Rapoartele privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat

[Articolul 12.](#) Raportarea și monitorizarea datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și a recreditării de stat

[Articolul 13.](#) Răspunderea beneficiarilor de mijloace recreditate din împrumuturile de stat și/sau de garanții de stat

[Articolul 14.](#) Destinația mijloacelor obținute din împrumuturile de stat

Capitolul III

DATORIA DE STAT INTERNĂ

[Articolul 15.](#) Instrumentele generatoare de datorie de stat internă

[Articolul 16.](#) Emisiunea valorilor mobiliare de stat pentru plasare pe piața internă

[Articolul 17.](#) Tipurile de valori mobiliare de stat

[Articolul 18.](#) Circulația valorilor mobiliare de stat

[Articolul 19.](#) Răscumpărarea valorilor mobiliare de stat

[Articolul 20.](#) *Abrogat*

[Articolul 21.](#) Plăți și transferuri pe teritoriul Republicii Moldova

[Articolul 22.](#) Agent al statului

[Articolul 22¹](#). Monitorizarea activității dealerilor primari

Capitolul IV

DATORIA DE STAT EXTERNĂ

[Articolul 23](#). Instrumentele generatoare de datorie de stat externă

[Articolul 24](#). Activitatea pe piețele financiare externe

[Articolul 25](#). Aprobarea deciziilor privind contractarea datoriei de stat externe

[Articolul 26](#). Atragerea de împrumuturi de stat externe și a altor instrumente financiare de la Fondul Monetar Internațional

[Articolul 27](#). Debursarea și utilizarea mijloacelor din împrumuturile de stat externe

Capitolul V

REREDITAREA

[Articolul 28](#). Scopul recreditării

[Articolul 29](#). Distribuirea mijloacelor financiare obținute din împrumuturile de stat

[Articolul 30](#). Monitorizarea mijloacelor recreditate

[Articolul 31](#). Administrarea resurselor financiare destinate recreditării

[Articolul 32](#). Rambursarea mijloacelor financiare recreditate

Capitolul VI

GARANȚIILE DE STAT

[Articolul 33](#). Cazurile de acordare a garanțiilor de stat

[Articolul 34](#). Procedura de acordare a garanției de stat

[Articolul 35](#). Evaluarea riscului asumat de Ministerul Finanțelor la acordarea garanției de stat

[Articolul 36](#). Contractul de garanție de stat și elementele lui obligatorii

[Articolul 37](#). Contractul de acordare a garanției de stat

[Articolul 38](#). Executarea garanției de stat

[Articolul 39](#). Transformarea garanției de stat în datorie de stat

[Articolul 40](#). Recuperarea mijloacelor folosite pentru executarea garanției de stat

[Articolul 41](#). Temeiurile de încetare a garanției de stat

[Articolul 42](#). Garanțiile de stat și valorile mobiliare de stat emise în temeiul Legii cu privire la redresarea și rezoluția băncilor

Capitolul VII

DATORIA UNOR SOCIETĂȚI COMERCIALE, ÎNTREPRINDERI ȘI UNITĂȚI ADMINISTRATIV-TERITORIALE

[Articolul 43](#). Datoria întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public

[Articolul 44](#). Datoria unităților administrativ-teritoriale

[Articolul 45](#). Scopul contractării datoriei/acordării garanțiilor pentru împrumuturi de către unitățile administrativ-teritoriale

[Articolul 46](#). Contractarea datoriei/acordarea garanțiilor pentru împrumuturi de către autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale

[Articolul 47](#). Administrarea datoriei și a garanțiilor acordate de către unitățile administrativ-teritoriale

[Articolul 48](#). Plafoanele datoriilor unităților administrativ-teritoriale și ale garanțiilor acordate de către unitățile administrativ-teritoriale

[Articolul 49](#). Rapoartele privind datoria și rapoartele privind garanțiile unităților administrativ-teritoriale

[Articolul 50.](#) Obligația de a onora datoria unităților administrativ-teritoriale

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 51.](#) Dispoziții finale și tranzitorii

Notă: Legea a fost republicată în Monitorul Oficial nr.397-399/704 din 31.12.2014 cu toate modificările și completările introduse în ea, precum și cu renumerotarea și corectarea elementelor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege definește datoria sectorului public, reglementează raportarea datoriei sectorului public, stabilește scopul, modul de contractare, debursare, rambursare, înregistrare și administrare a datoriei de stat, de acordare a garanțiilor de stat și de recreditare din contul mijloacelor obținute din împrumuturi de stat.

(2) Prezenta lege reglementează datoria contractată, în numele Republicii Moldova, de Guvern prin intermediul Ministerului Finanțelor, datoria întreprinderilor de stat/municipale, a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public și a unităților administrativ-teritoriale cu termenul de scadență de un an și mai mare, precum și valorile mobiliare de stat, indiferent de termenul lor de scadență.

(3) Prevederile prezentei legi nu sînt aplicabile procurărilor de valută străină de către Banca Națională a Moldovei, precum și contractării creditelor de către Banca Națională a Moldovei de la Fondul Monetar Internațional sau de la alți creditori nerezidenți.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

alocare de Drepturi Speciale de Tragere – datorie purtătoare de dobîndă sub forma activelor de rezervă internaționale create de către Fondul Monetar Internațional și alocate membrilor săi pentru a completa activele sale de rezervă;

beneficiar al recreditării – orice persoană fizică sau juridică care este beneficiar final al mijloacelor recreditate;

consolidare – combinare a statisticilor componentelor datoriei sectorului public și eliminare a statisticilor componentelor datoriei sectorului public pentru a constitui o singură unitate;

contract de garanție de stat – contract de fidejusiune între stat și creditor, prin care statul se obligă să plătească, integral sau parțial, creditorului datoria debitorului garantat (a persoanei fizice beneficiar în cadrul Programului de stat „Prima casă” sau a persoanei juridice care a obținut împrumut sub garanție de stat), apărută din împrumuturi interne sau externe, în cazul în care debitorul garantat nu execută obligațiile sale față de creditor;

datorie a sectorului public – totalitate a datoriei de stat, a datoriei unităților administrativ-teritoriale, a datoriei Băncii Naționale a Moldovei, a datoriei ce rezultă din împrumuturile interne și externe ale întreprinderilor de stat/municipale și ale societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, care se prezintă sub formă agregată și consolidată;

datorie de stat – obligațiile contractuale pecuniare curente și scadente ale statului și dobînzile datorate și neonorate, apărute din calitatea statului de debitor sau fidejutor, fiind contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în monedă națională sau în valută străină;

datorie de stat externă – parte integrantă a datoriei de stat reprezentînd totalul sumelor obligațiilor neonorate și dobînzilor datorate și neonorate, contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern, prin

intermediul Ministerului Finanțelor, de la nerezidenții Republicii Moldova. Valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piețele financiare internaționale, care sînt procurate de rezidenți ai Republicii Moldova sînt atribuite datoriei de stat externe;

datorie de stat internă – parte integrantă a datoriei de stat reprezentînd totalul sumelor obligațiilor neonorate și dobînzilor datorate și neonorate, contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, de la rezidenții Republicii Moldova. Valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a Republicii Moldova, care sînt procurate de către nerezidenți sînt atribuite datoriei de stat interne;

depozit – instrument al datoriei sectorului public, care reprezintă creanțe față de băncile cu capital integral sau majoritar public sau față de Banca Națională a Moldovei, sub formă de depuneri bănești, cu sau fără dobîndă ori cu orice alt beneficiu;

deservire a datoriei – plata sumei principale, a dobînzii și a altor sume aferente, prevăzute în contractele din care rezultă datoria;

garanție de stat – angajament asumat, în contul și în numele statului, de către Guvern, în calitate de garant, de a plăti la scadență obligațiile neonorate ale debitorului garantat;

garanție de stat externă – garanție de stat emisă în favoarea unui creditor care este nerezident;

garanție de stat internă – garanție de stat emisă în favoarea unui creditor care este rezident;

garanție a întreprinderii de stat/municipale și a societății comerciale cu capital integral sau majoritar public – angajament asumat de către întreprinderea de stat/municipală și societatea comercială cu capital integral sau majoritar public, în calitate de garant, de a plăti la scadență obligațiile neonorate ale debitorului garantat;

garanție a unității administrativ-teritoriale – angajament asumat, în contul și în numele unității administrativ-teritoriale, de către autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale, în calitate de garant, de a plăti la scadență obligațiile neonorate ale debitorului garantat;

instrument al datoriei – obligație financiară ce presupune efectuarea plăților sumei principale și/sau a dobînzii de către debitor în favoarea creditorului la o anumită dată în viitor;

împrumut de stat – relație contractuală prin care creditorul transmite în proprietatea statului mijloace, cu condiția rambursării acestora de către stat la expirarea termenului pentru care au fost acordate. Împrumutul de stat poate fi cu sau fără dobîndă;

nerezident – orice persoană fizică care are domiciliul permanent în străinătate, orice persoană juridică, precum și orice întreprindere sau organizație fără statut de persoană juridică, creată și înregistrată în străinătate;

primă – diferența obținută dintre prețul valorii mobiliare de stat la momentul plasării și valoarea ei nominală, dacă prețul este mai mare decît valoarea nominală;

recreditare – acordarea de împrumut beneficiarilor recreditării din contul mijloacelor obținute din împrumuturi de stat;

rezident – orice persoană fizică care are domiciliul permanent în Republica Moldova, orice persoană juridică, precum și orice întreprindere sau organizație fără statut de persoană juridică, creată și înregistrată pe teritoriul Republicii Moldova;

scont – diferența obținută dintre prețul valorii mobiliare de stat la momentul plasării și valoarea ei nominală, dacă prețul este mai mic decît valoarea nominală;

sumă principală – sumă acordată în cadrul unui împrumut;

sumă principală a valorii mobiliare de stat cu scont – prețul plătit de către creditor la procurarea valorii mobiliare de stat emise cu scont;

sumă principală a obligațiunii de stat – sumă egală cu valoarea nominală a obligațiunii de stat;

termen scurt – perioadă de rambursare de pînă la un an și/sau rambursare la solicitarea creditorului în lipsa termenului de scadență;

termen mediu – perioadă de timp de 3 ani ce vizează termenul pentru care sînt stabilite obiectivele și este analizată evoluția indicatorilor aferenți datoriei de stat în cadrul programului “Managementul datoriei de stat pe termen mediu;

termen lung – perioadă de rambursare de la un an și mai mare;

valoare mobilă de stat – instrument al datoriei de stat emis în formă de titlu financiar negociabil.

[Art.2 modificat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

[Art.2 completat prin [Legea nr.294 din 21.12.2017](#), în vigoare 19.01.2018]

Capitolul II **DATORIA SECTORULUI PUBLIC**

Articolul 3. Prevederi generale privind datoria de stat

(1) Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, este autorizat:

a) să contracteze împrumuturi de stat, interne și externe, în monedă națională sau în orice valută străină;

b) să acorde garanții de stat interne și externe, exprimate în monedă națională sau în orice valută străină;

c) să emită valori mobiliare de stat pentru plasarea lor pe piața internă și externă;

d) să emită valori mobiliare de stat pentru majorarea capitalului statutar al Băncii Naționale a Moldovei;

e) să emită valori mobiliare de stat pentru acoperirea soldului debitar al fondului general de rezervă al Băncii Naționale a Moldovei;

[Lit.f) alin.(1) art.3 abrogată prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

g) să emită valori mobiliare de stat, să acorde garanții de stat în cazurile prevăzute de Legea cu privire la redresarea și rezoluția băncilor.

[Alin.(2) art.3 abrogat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

(3) Procedura de contractare a datoriei de stat interne și externe este stabilită de Guvern.

[Art.3 modificat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

[Art.3 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.3 completat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

[Art.3 modificat prin [Legea nr.48 din 31.03.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 4. Administrarea datoriei sectorului public, a garanțiilor de stat și a unităților administrativ-teritoriale

(1) Guvernul este responsabil de administrarea datoriei de stat și a garanțiilor de stat.

(2) Banca Națională a Moldovei este responsabilă de administrarea datoriei contractate de aceasta.

(3) Întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public sînt responsabile de administrarea datoriei contractate în nume propriu și a garanțiilor acordate.

(4) Unitățile administrativ-teritoriale sînt responsabile de administrarea datoriei contractate în nume propriu și a garanțiilor acordate.

[Art.4 completat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

Articolul 5. Administrarea datoriei de stat și a garanțiilor de stat

(1) Datoria de stat și garanțiile de stat sînt administrate de Ministerul Finanțelor. În acest scop, Ministerul Finanțelor:

a) elaborează Programul anual al împrumuturilor de stat, care include structura și volumele finanțării deficitului bugetului de stat pe anul respectiv;

b) evaluează condițiile financiare ale împrumuturilor și/sau ale emiterii valorilor mobiliare de stat;

c) examinează condițiile contractelor privind împrumuturile de stat și garanțiile de stat, evaluează posibilitățile de împrumut și condițiile de finanțare pe piețele internaționale;

d) analizează oportunitățile și condițiile de contractare a mijloacelor necesare pentru dezvoltarea

țării și pentru refinanțarea datoriei de stat și supraveghează ca impactul net al noului împrumut să nu depășească limitele datoriei de stat, stabilite în legea bugetului de stat pe anul respectiv;

e) pregătește și înaintează Guvernului proiectele de acte normative necesare pentru îndeplinirea obligațiilor și atribuțiilor de administrare a datoriei de stat și a garanțiilor de stat;

f) efectuează emisiunea primară a valorilor mobiliare de stat pe piețele financiare interne și externe;

g) determină volumul total al valorilor mobiliare care vor fi emise pe parcursul anului bugetar pentru plasare pe piețele financiare internă și externă, în limitele stabilite de legea bugetului de stat pe anul respectiv, și propune modificări la aceste limite în funcție de necesitățile financiare și de situația pe piețele financiare;

h) determină planul plasării interne și externe a valorilor mobiliare de stat la începutul fiecărui an bugetar, precum și modifică acest plan în funcție de necesități;

i) coordonează cu instituțiile financiare specializate emiterea valorilor mobiliare de stat care vor fi plasate pe piețele externe;

j) acumulează informația și monitorizează situația cu privire la datoria sectorului public;

k) evaluează situația privind datoria de stat și aplică diverse operațiuni de administrare a acesteia în vederea reducerii datoriei de stat și/sau minimizării costurilor de deservire, precum și diminuării riscurilor asociate datoriei de stat în limitele drepturilor prevăzute de prezenta lege;

l) evaluează și monitorizează riscurile financiare aferente portofoliului datoriei de stat;

m) primește, analizează și înaintează Guvernului recomandări în privința tuturor cererilor de emisie a garanțiilor de stat, ține evidența garanțiilor de stat;

n) comunică și coordonează chestiunile referitoare la administrarea datoriei de stat cu instituțiile financiare internaționale, agențiile guvernamentale, băncile străine și orice creditori interni sau externi;

o) reprezintă Guvernul în chestiunile referitoare la administrarea datoriei de stat;

p) încheie contracte și colaborează cu agențiile de rating pentru evaluarea ratingului de țară al Republicii Moldova și a obligațiilor financiare ale acesteia;

q) elaborează programul "Managementul datoriei de stat pe termen mediu";

r) stabilește obiectivele administrării datoriei de stat și a garanțiilor de stat;

s) selectează și încheie contracte cu instituțiile financiare specializate, care vor asigura intermedierea plasării valorilor mobiliare de stat pe piețele externe, și cu companiile specializate pentru acordarea asistenței juridice în acest scop.

(2) În scopul deservirii datoriei de stat, Ministerul Finanțelor supraveghează și asigură rambursarea datoriei de stat, calculează și achită dobânda și alte plăți aferente, înregistrează toate achitățile efectuate.

[Art.5 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 6. Programul "Managementul datoriei de stat pe termen mediu"

(1) Managementul datoriei de stat pe termen mediu constă în setul de măsuri și activități exercitate și asigurate de către Ministerul Finanțelor în conformitate cu responsabilitățile prevăzute în prezenta lege.

(2) În procesul de gestiune a datoriei de stat pe termen mediu, Ministerul Finanțelor are ca obiectiv fundamental asigurarea necesităților financiare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung în condițiile limitării riscurilor implicate.

(3) Activitățile în domeniul managementului datoriei de stat pe termen mediu vor fi orientate spre:

a) identificarea, monitorizarea și gestionarea riscurilor aferente portofoliului datoriei de stat;

b) menținerea costurilor datoriei de stat pe termen mediu și lung la nivel acceptabil;

c) dezvoltarea pieței valorilor mobiliare de stat.

(4) Ministerul Finanțelor elaborează, cu consultarea Băncii Naționale a Moldovei și a altor instituții interesate, programul "Managementul datoriei de stat pe termen mediu", pe care îl înaintează spre aprobare Guvernului.

(5) Programul prevăzut la alin.(4) este revizuit și actualizat anual, concomitent cu actualizarea prognozelor din Cadrul bugetar pe termen mediu.

(6) Informația privind implementarea măsurilor programului "Managementul datoriei de stat pe

termen mediu” va fi inclusă în raportul anual privind situația în domeniul datoriei sectorului public, al garanțiilor de stat și al recreditării de stat.

Articolul 7. Contractarea împrumuturilor pentru persoanele juridice finanțate din bugetul de stat

(1) Ministerele, alte autorități ale administrației publice centrale și instituțiile bugetare nu pot contracta împrumuturi interne sau externe.

(2) Oricare dintre persoanele menționate la alin.(1), care intenționează să inițieze un proiect finanțat din surse externe și interne, important pentru dezvoltarea Republicii Moldova, în lipsa fondurilor disponibile și suficiente în bugetul de stat, poate să înainteze Guvernului o cerere pentru solicitarea finanțării. În cerere trebuie să fie indicate:

- a) scopul pentru care sînt solicitate mijloacele;
- b) modalitatea de utilizare a mijloacelor solicitate și rezultatele scontate;
- c) evaluarea necesităților de finanțare;
- d) sursa de obținere a mijloacelor solicitate, dacă această informație este disponibilă.

(3) Guvernul evaluează cererea de finanțare în vederea corespunderii acesteia cu planurile strategice de dezvoltare și sub aspectul disponibilității resurselor bugetare și lansează procedura de negociere și contractare a împrumuturilor.

Articolul 8. Instrumentele generatoare de datorie a sectorului public

În calitate de instrumente generatoare de datorie a sectorului public se utilizează instrumentele financiare reglementate de legislația Republicii Moldova, precum și instrumentele financiare aplicabile pe piețele financiare internaționale, inclusiv:

- a) împrumuturi (inclusiv leasingul financiar);
- b) valori mobiliare;
- c) depozite;
- d) alocări de Drepturi Speciale de Tragere;
- e) garanții.

Articolul 9. Plafoanele datoriei de stat și ale garanțiilor de stat

Plafoanele datoriei de stat, inclusiv ale datoriei de stat interne și externe, precum și plafoanele garanțiilor de stat, la finele anului, sînt stabilite de legea bugetului de stat. Pentru cazurile specificate la art.3 alin.(1) lit.e) și g), emisiunea valorilor mobiliare de stat și emiterea garanțiilor de stat se pot efectua peste limitele stabilite de legea bugetului de stat pe anul respectiv. Majorarea limitei datoriei de stat interne se va reflecta în modificările ulterioare ale legii bugetului de stat pe anul respectiv.

[Art.9 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.9 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Articolul 10. Obligația de a onora datoria de stat

(1) Datoria de stat este o datorie suverană și reprezintă obligația absolută a Republicii Moldova față de angajamentele sale, în conformitate cu contractele semnate.

(2) Deservirea datoriei de stat are prioritate față de alte obligații pecuniare din contul bugetului de stat și toate plățile aferente se efectuează în termenele și condițiile angajamentelor asumate, indiferent de suma aprobată în buget pentru acest scop.

Articolul 11. Rapoartele privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat

(1) În scop de ținere a evidenței tuturor obligațiilor directe și condiționale ale Republicii Moldova, a împrumuturilor acordate din mijloacele obținute din împrumuturile de stat interne sau externe, Ministerul Finanțelor este unicul organ autorizat să întocmească următoarele rapoarte:

- a) raportul privind datoria de stat;
- b) raportul privind garanțiile de stat;
- c) raportul privind recreditarea de stat.

(2) Regulile de întocmire a rapoartelor menționate la alin.(1) se stabilesc de Guvern.

(3) Rapoartele menționate la alin.(1) conțin înregistrări oficiale privind obligațiile directe și condiționale ale Republicii Moldova, precum și privind recreditarea de stat.

(4) În raportul privind datoria de stat se înregistrează, în ordine cronologică și sistematizată, informația privind obligațiile directe ale statului, care rezultă din împrumuturile de stat interne și externe, privind dinamica împrumuturilor de stat, numărul de identificare a datoriei, data contractării, data scadenței, suma agregată. Raportul privind datoria de stat conține:

- a) raportul privind datoria de stat internă;
- b) raportul privind datoria de stat externă.

(5) În raportul privind garanțiile de stat se înregistrează, în ordine cronologică și sistematizată, informația privind obligațiile de stat condiționale interne și externe apărute din contractele de garanții de stat, privind emiterea și scadența garanțiilor de stat, numărul de identificare a garanțiilor, sumele agregate, plățile efectuate, plățile viitoare. Raportul privind garanțiile de stat conține:

- a) raportul privind garanțiile de stat interne;
- b) raportul privind garanțiile de stat externe.

(6) În raportul privind recreditarea de stat se înregistrează, în ordine cronologică și sistematizată, informația privind proiectele, programele, activitățile finanțate din surse recreditate, privind beneficiarii recreditării, data contractării, data scadenței, suma agregată.

Articolul 12. Raportarea și monitorizarea datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și a recreditării de stat

(1) Banca Națională a Moldovei, Ministerul Economiei și alte autorități ale administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public prezintă Ministerului Finanțelor informația necesară pentru întocmirea planului și a prognozelor anuale ale datoriei de stat, ale garanțiilor de stat și ale garanțiilor unităților administrativ-teritoriale, precum și ale datoriei sectorului public.

(2) Banca Națională a Moldovei, administrația publică centrală și locală și autoritățile publice, debitorii garanți și băncile creditoare ale sectorului public prezintă, trimestrial, Ministerului Finanțelor informația necesară pentru monitorizarea sumelor datorate, a debursării și deservirii datoriei sectorului public, a obligațiilor condiționale ce rezultă din contractele de acordare a garanțiilor de stat/a garanțiilor unităților administrativ-teritoriale.

(3) Întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public prezintă, trimestrial, Ministerului Finanțelor informația necesară pentru monitorizarea contractării, debursării și deservirii datoriei sectorului public neonorate și a garanțiilor acordate.

(4) Procedura de raportare a informației necesare pentru monitorizarea datoriei sectorului public se stabilește de Guvern.

(5) Ministerul Finanțelor generalizează și monitorizează datele cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

(6) Ministerul Finanțelor prezintă Guvernului și Parlamentului, trimestrial, în decurs de 70 de zile de la finele trimestrului respectiv, raportul trimestrial privind situația în domeniul datoriei sectorului public, al garanțiilor de stat și al recreditării de stat și anual, în decurs de 90 de zile de la finele anului respectiv, raportul anual privind situația în domeniul datoriei sectorului public, al garanțiilor de stat și al recreditării de stat.

[Art.12 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

[Art.12 modificat prin Legea nr.156 din 09.06.2022, în vigoare 01.07.2022]

[Art.12 modificat prin [Legea nr.79 din 24.05.2018](#), în vigoare 15.06.2018]

Articolul 13. Răspunderea beneficiarilor de mijloace recreditate din împrumuturile de stat și/sau de garanții de stat

(1) În cazul încălcării de către băncile și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut care iau cu împrumut mijloace recreditate, de către beneficiarii recreditării și de

către debitorii garanțați a obligațiilor lor stabilite în contractele respective, Ministerul Finanțelor și/sau subdiviziunile special create pentru scopuri de recreditare, direct sau prin Serviciul Fiscal de Stat, sînt împuternicite să suspende pe cale extrajudiciară operațiunile bancare, să sechestreze și să perceapă în mod incontestabil mijloacele datorate din conturile bancare ale acestor beneficiari de mijloace din împrumuturi de stat și/sau de garanții de stat, conform procedurii stabilite de legislația în vigoare.

(2) Riscul aferent schimbului valutar se suportă de către beneficiarii recreditării și de către beneficiarii de împrumuturi acordate cu garanție de stat.

[Art.13 modificat prin [Legea nr.250 din 15.11.2018](#), în vigoare 07.12.2018]

[Art.13 modificat prin [Legea nr.178 din 21.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

Articolul 14. Destinația mijloacelor obținute din împrumuturile de stat

Mijloacele obținute din împrumuturile interne și externe de stat sau din plasarea valorilor mobiliare de stat, în limitele bugetelor anuale, vor fi utilizate pentru:

- a) sprijinirea dezvoltării economiei țării și activității investiționale;
- b) promovarea exporturilor;
- c) crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea condițiilor sociale și ecologice în țară;
- d) lichidarea consecințelor calamităților naturale și ale altor situații excepționale;
- e) rambursarea anticipată, rambursarea, refinanțarea și restructurarea obligațiilor existente și a garanțiilor;
- f) finanțarea deficitului bugetar și acoperirea necesităților decalajului temporar de casă al bugetului de stat.

Capitolul III

DATORIA DE STAT INTERNĂ

Articolul 15. Instrumentele generatoare de datorie de stat internă

Ministerul Finanțelor utilizează în calitate de instrumente generatoare de datorie de stat internă instrumentele financiare reglementate de legislația Republicii Moldova, inclusiv valorile mobiliare de stat emise pentru plasarea pe piața internă și împrumuturile de stat interne.

Articolul 16. Emisiunea valorilor mobiliare de stat pentru plasare pe piața internă

(1) Valorile mobiliare de stat pentru plasare pe piața internă se emit în monedă națională și pot fi indexate. Valoarea nominală și dobînda valorii mobiliare de stat indexate este corelată la momentul achitării la valoarea de referință a unei variabile. Această variabilă poate fi rata de schimb a valutei străine, rata inflației sau oricare altă variabilă sau indice, după cum este prevăzut în condițiile emisiunii.

(2) Valorile mobiliare de stat se emit:

a) în formă de înscriere în cont, ca valori mobiliare pentru care emisiunea, evidența, confirmarea dreptului de proprietate și plata sumei principale și a dobînzilor (cupoanelor) aferente se efectuează prin intermediul conturilor și registrelor Depozitarului central unic al valorilor mobiliare;

[Lit.b) alin.(2) art.16 abrogată prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

c) în formă de înscriere în cont, prin plasament direct către persoanele fizice, pentru care evidența, confirmarea dreptului de proprietate și plata sumei principale și a dobînzilor (cupoanelor) aferente se efectuează de către Ministerul Finanțelor prin intermediul Programului de vânzare directă a valorilor mobiliare de stat persoanelor fizice în Republica Moldova. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare ține evidența acestor valori mobiliare la nivelul cel mai înalt, într-un cont omnibus deschis pe numele Ministerului Finanțelor.

(3) Fiecărei emisiuni a valorilor mobiliare de stat, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare atribuie, conform cerințelor standardelor naționale și internaționale, numărul de înregistrare de stat.

[Art.16 completat prin [Legea nr.292 din 19.10.2023](#), în vigoare 21.10.2023]

[Art.16 completat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

[Art. 16 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

Articolul 17. Tipurile de valori mobiliare de stat

(1) Valorile mobiliare de stat se emit pe termen scurt și lung.

(2) Valorile mobiliare de stat emise pe termen scurt sînt bonurile de trezorerie, emise cu scont și răscumpărate la scadență la valoarea lor nominală.

(3) Valorile mobiliare de stat emise pe termen lung sînt obligațiunile de stat, emise cu o rată flotantă sau fixă a dobînzii. Dobînda (cupoanele) la obligațiunile de stat se achită periodic. Obligațiunile de stat pot fi vîndute cu scont, la prețul lor nominal sau cu primă și sînt răscumpărate la scadență la valoarea lor nominală.

Articolul 18. Circulația valorilor mobiliare de stat

(1) Tranzacțiile pe piața secundară cu valorile mobiliare de stat emise pe termen scurt vor avea loc doar în afara pieței reglementate și în afara sistemului multilateral de tranzacționare prin intermediul dealerilor primari și al altor instituții autorizate.

(2) Tranzacțiile pe piața secundară cu valorile mobiliare de stat emise pe termen lung pot avea loc atît în afara pieței reglementate și în afara sistemului multilateral de tranzacționare prin intermediul dealerilor primari, cît și pe piața reglementată și în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2¹) Tranzacțiile pe piața secundară cu valorile mobiliare de stat emise conform art.16 alin.(2) lit.c) pot fi efectuate de către persoanele fizice doar în afara pieței reglementate și în afara sistemului multilateral de tranzacționare, cu participarea dealerilor primari.

(3) Regulile privind organizarea și funcționarea pieței secundare a valorilor mobiliare de stat, cu excepția pieței reglementate și a sistemului multilateral de tranzacționare, se stabilesc de Ministerul Finanțelor de comun acord cu Banca Națională a Moldovei.

(4) Modul și condițiile de admitere spre tranzacționare a valorilor mobiliare de stat pe piața reglementată și a sistemului multilateral de tranzacționare se stabilesc de către Ministerul Finanțelor de comun acord cu Comisia Națională a Pieței Financiare.

[Art. 18 completat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

Articolul 19. Răscumpărarea valorilor mobiliare de stat

(1) Valorile mobiliare de stat sînt răscumpărate în conformitate cu condițiile de emisiune a acestora și cu actele normative elaborate în temeiul prezentei legi. În urma răscumpărării, obligațiile ce decurg din emisiunea valorilor mobiliare de stat se sting.

(2) Dacă data la care urmează să se efectueze una din plățile aferente valorii mobiliare de stat este o zi nelucrătoare, plata se va efectua în prima zi lucrătoare imediat următoare, fără dobîndă suplimentară.

(3) Ministerul Finanțelor are dreptul să răscumpere valoarea mobilă de stat înainte de scadență.

(4) Încasările obținute de la plasarea valorilor mobiliare de stat în sumă ce depășește valoarea nominală a acestora, încasările obținute ca dobîndă acumulată, precum și încasările obținute de la răscumpărarea valorilor mobiliare de stat la un preț mai mic decît prețul de vînzare la plasare se trec la micșorarea cheltuielilor efective pentru deservirea datoriei de stat interne în anul bugetar respectiv.

[Art. 19 modificat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

Articolul 20. Acordarea de compensații pentru valorile mobiliare de stat, emise în formă materializată, distruse, deformatate sau deteriorate

[Art.20 abrogat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

Articolul 21. Plăți și transferuri pe teritoriul Republicii Moldova

Pe teritoriul Republicii Moldova, plățile și transferurile ce țin de cumpărarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat se efectuează în monedă națională.

Articolul 22. Agent al statului

(1) Banca Națională a Moldovei sau altă instituție, în bază de acord cu Ministerul Finanțelor, poate exercita funcția de agent al statului în organizarea plasării valorilor mobiliare de stat pe piața internă.

(2) Pentru funcția exercitată ca agent al statului, Ministerul Finanțelor este autorizat să achite comisioane din contul bugetului de stat. Cuantumul comisiunilor și spectrul de servicii (operațiuni) prestate de agentul statului sînt stabilite prin acord între cele două părți.

[Art.22 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 22¹. Monitorizarea activității dealerilor primari

(1) Ministerul Finanțelor monitorizează și evaluează activitatea dealerilor primari în conformitate cu actele normative comune ale Ministerului Finanțelor și ale Băncii Naționale a Moldovei, emise și aprobate în vederea executării prezentei legi.

(2) În scopul evaluării activității dealerilor primari, Ministerul Finanțelor, conform competențelor sale, are dreptul să efectueze controale pe teren asupra activității acestora.

[Art.22¹ introdus prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Capitolul IV

DATORIA DE STAT EXTERNĂ

Articolul 23. Instrumentele generatoare de datorie de stat externă

Ministerul Finanțelor utilizează în calitate de instrumente generatoare de datorie de stat externă instrumentele financiare aplicabile pe piețele financiare externe:

- a) împrumuturi de stat externe;
- b) valori mobiliare de stat emise pentru plasare pe piețele financiare externe;
- c) alocări de Drepturi Speciale de Tragere;
- d) garanții de stat externe – în cazul prevăzut la art.39.

Articolul 24. Activitatea pe piețele financiare externe

(1) Ministerul Finanțelor activează pe piețele financiare externe, prin intermediul instituțiilor financiare specializate, pentru organizarea și administrarea ofertei pentru valori mobiliare de stat, pentru încheierea tranzacțiilor cu valori mobiliare de stat, conform regulilor și practicilor acceptate pe plan internațional.

(2) Procedura de selectare a instituțiilor financiare specializate, a companiei specializate pentru acordarea asistenței juridice și a altor companii specializate în vederea intermediării plasării de valori mobiliare de stat pe piețele financiare externe se stabilește de Guvern.

(3) Comisiunile și taxele aferente plasării valorilor mobiliare de stat pe piețele financiare externe pot fi deduse din suma totală a emisiunii.

[Art.24 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 25. Aprobarea deciziilor privind contractarea datoriei de stat externe

(1) Contractele de împrumuturi de stat externe se ratifică de către Parlament, prin lege organică. Înainte de etapa negocierilor, contractele de împrumuturi de stat externe vor fi remise spre consultare, în mod obligatoriu, către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care se va expune în fiecare caz aparte, dacă acestea cad sub incidența [Legii nr.595/1999](#) privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

(2) În cazul în care valorile mobiliare de stat vor fi emise pentru plasare pe piețele financiare externe, volumul maxim al emisiunii urmează să fie prevăzut în legea bugetului de stat pe anul respectiv.

[Art.25 în redacția Legii nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 26. Atragerea de împrumuturi de stat externe și a altor instrumente financiare de la Fondul Monetar Internațional

Atragerea de împrumuturi de stat externe și a altor instrumente financiare de la Fondul Monetar Internațional va fi asigurată de către Parlament prin lege.

Articolul 27. Debursarea și utilizarea mijloacelor din împrumuturile de stat externe

(1) Împrumuturile de stat externe contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern pentru susținerea bugetului de stat sunt debursate la conturile Ministerului Finanțelor, deschise la Banca Națională a Moldovei.

(1¹) Împrumuturile de stat externe contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe sunt debursate și gestionate prin sistemul trezorerial.

(2) Mijloacele bănești obținute din împrumuturile de stat externe pot fi păstrate în conturile bancare/trezoreriale ale Ministerului Finanțelor în monedă națională și/sau în valută străină.

(3) Împrumuturile de stat externe contractate, în numele Republicii Moldova, de Guvern pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe sau a programelor de dezvoltare pot fi debursate direct de către Ministerul Finanțelor sau prin intermediul altor autorități ale administrației publice centrale și al autorităților publice, responsabile de implementarea proiectului. În cazul în care contractul de împrumut prevede instituirea unității speciale de implementare a proiectului, debursarea mijloacelor poate fi efectuată de către această unitate, cu acordul autorităților administrației publice centrale/al autorităților publice beneficiare.

(3¹) Mijloacele circulante destinate continuării recreditării sunt acumulate de subdiviziunile special create pentru scopuri de recreditare din rambursarea sumei principale și din achitarea dobânzilor de către beneficiarii finali/bănci și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat și sunt păstrate pentru crearea fondurilor de recreditare a împrumuturilor de stat și asigurarea deservirii datoriei de stat externe.

(4) Autoritățile administrației publice centrale/autoritățile publice care beneficiază de mijloace obținute din împrumuturi de stat externe, prin care sînt realizate proiectele finanțate din surse externe, monitorizează implementarea și realizarea scopurilor acestor proiecte.

(5) Procedura de debursare a împrumuturilor de stat externe se reglementează prin actul normativ aprobat de Guvern în temeiul prezentei legi.

[Art.27 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Capitolul V REREDITAREA

Notă: În cuprinsul Capitolului V, textul „institutiile financiare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „băncile și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut” la forma gramaticală corespunzătoare, conform [Legea nr.250 din 15.11.2018](#), în vigoare 07.12.2018

Articolul 28. Scopul recreditării

(1) Mijloacele financiare obținute din împrumuturile de stat interne și/sau externe pot fi recreditate pentru realizarea proiectelor și a programelor de dezvoltare finanțate din surse externe și/sau interne.

(2) Ministerul Finanțelor este unicul organ împuternicit cu administrarea acestor mijloace în temeiul prezentei legi. Ministerul Finanțelor este autorizat să efectueze operațiuni de recreditare fie direct, fie prin intermediul băncilor și/sau organizațiilor de creditare nebancale, și/sau asociațiilor de economii și împrumut, fie prin intermediul subdiviziunilor special create pentru scopuri de recreditare, precum și să semneze contractele și alte acte juridice aferente atribuțiilor stabilite de prezentul articol.

Articolul 29. Distribuirea mijloacelor financiare obținute din împrumuturile de stat

(1) Recreditarea este efectuată prin acordarea de împrumuturi din contul împrumuturilor de stat externe în moneda împrumutului extern, dacă altceva nu este prevăzut în contractul de împrumut de stat extern și în contractul de recreditare. Recreditarea beneficiarilor finali ai recreditării se efectuează prin intermediul băncilor și/sau organizațiilor de creditare nebancale, și/sau asociațiilor de economii și împrumut, acestea împrumutînd mijloacele pentru recreditare de la Ministerul Finanțelor. Recreditarea

prin intermediul Ministerului Finanțelor se efectuează în cazul în care acest lucru este stabilit în contractele de împrumuturi interne sau externe.

(2) În cazurile când recreditarea este făcută prin intermediul băncilor și/sau organizațiilor de creditare nebancale, și/sau asociațiilor de economii și împrumut participante, condițiile pentru selectarea beneficiarilor care pot fi creditați din aceste mijloace sînt definite de băncile și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut, cu respectarea criteriilor de evaluare a riscurilor de credit și a criteriilor de selectare conform regulilor și practicilor de creditare recunoscute pe plan intern și internațional. Riscurile comerciale și financiare aferente operațiunilor de recreditare se suportă de către intermediarii financiari care acordă împrumuturi din mijloacele destinate recreditării.

(3) Condițiile de recreditare a împrumuturilor destinate pentru recreditarea beneficiarilor finali sînt stabilite de către creditor și/sau definite în contractele de împrumut interne sau externe.

(4) Condițiile operaționale specifice recreditării, precum și rambursării împrumuturilor acordate din mijloace destinate recreditării, sînt stabilite în contractele de recreditare. Aceste contracte stabilesc rata dobînzii plătite Ministerului Finanțelor, moneda în care sînt calculate și achitate suma principală și alte plăți, garanțiile rambursării, data rambursării, scopul recreditării, cazurile de neexecutare a contractelor, penalitatea în caz de rambursare întîrziată, precum și alte angajamente ale părților.

(5) Băncile și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut care participă la recreditarea mijloacelor obținute din împrumuturile de stat destinate recreditării sînt selectate de Ministerul Finanțelor prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă în urma evaluării și analizei performanțelor, precum și corespunderii lor criteriilor de eligibilitate. Modalitatea de selectare a băncilor și/sau organizațiilor de creditare nebancale, și/sau asociațiilor de economii și împrumut care participă la recreditarea de stat se stabilește de Guvern conform reglementărilor și procedurilor de administrare a proiectelor finanțate din surse externe.

(6) Orice debursare a mijloacelor destinate recreditării către beneficiarii recreditării poate fi suspendată sau stopată în cazul în care beneficiarul recreditării încalcă obligațiile sale ce decurg din contractul de recreditare, utilizează aceste mijloace contrar destinației sau există circumstanțe care, în mod vădit, pot duce la incapacitatea de plată a beneficiarului.

(7) Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile publice, autoritățile administrației publice locale și beneficiarii recreditării sînt responsabili de realizarea și utilizarea eficientă a mijloacelor recreditate, precum și de calitatea lucrărilor efectuate.

[Art.29 modificat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

[Art.29 modificat prin [Legea nr.250 din 15.11.2018](#), în vigoare 07.12.2018]

Articolul 30. Monitorizarea mijloacelor recreditate

(1) Băncile și/sau organizațiile de creditare nebancale, și/sau asociațiile de economii și împrumut care participă la recreditare din contul împrumuturilor de stat prezintă, trimestrial, subdiviziunilor special create pentru scopuri de recreditare informația privind debursarea și rambursarea mijloacelor recreditate, privind situația lor economică, inclusiv privind rapoartele financiare și cele anuale ale auditului extern.

(2) Ministerul Finanțelor și/sau subdiviziunile special create pentru scopuri de recreditare monitorizează beneficiarii care participă la recreditare din contul împrumuturilor de stat pînă la executarea completă și/sau pînă la încetarea obligațiilor apărute din contractele de recreditare. Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă solicită de la Banca Națională a Moldovei și de la alte autorități de supraveghere a pieței financiare informația cu privire la situația economică a băncilor și/sau organizațiilor de creditare nebancale, și/sau asociațiilor de economii și împrumut care intenționează să participe sau care participă la operațiunile de recreditare.

[Art.30 modificat prin [Legea nr.286 din 13.10.2022](#), în vigoare 04.11.2022]

Articolul 31. Administrarea resurselor financiare destinate recreditării

Ministerul Finanțelor, după necesitate și cu aprobarea Guvernului, creează subdiviziuni speciale care urmează să administreze mijloacele destinate recreditării. În conformitate cu scopurile recreditării, stabilite de prezenta lege, acestea sînt responsabile de alocarea mijloacelor respective conform

destinației stabilite.

Articolul 32. Rambursarea mijloacelor financiare recreditate

(1) Toate mijloacele financiare obținute din împrumuturile de stat recreditate de Ministerul Finanțelor și/sau de subdiviziunile special create în scopuri de recreditare pentru realizarea proiectelor și a programelor de dezvoltare finanțate din surse externe și/sau interne sînt rambursate de beneficiarii recreditării sau de băncile și/sau organizațiile de creditare nebanzare, și/sau asociațiile de economii și împrumut la conturile bugetului de stat/ale subdiviziunilor special create pentru scopuri de recreditare, în conformitate cu condițiile contractelor de recreditare respective.

(2) Ministerul Finanțelor și/sau subdiviziunile special create pentru scopuri de recreditare sînt împuternicite să perceapă de la beneficiarii recreditării sau de la băncile și/sau organizațiile de creditare nebanzare, și/sau asociațiile de economii și împrumut o plată care va acoperi costurile operațiunilor de schimb valutar, precum și alte riscuri și costuri legate de primirea, distribuirea și rambursarea împrumuturilor destinate recreditării.

(3) În cazul în care beneficiarul recreditat nu își poate respecta obligațiile financiare conform graficului de achitare a datoriei relevant contractului de recreditare, Ministerul Finanțelor, în urma analizei economico-financiare a beneficiarului recreditat, are dreptul să adopte decizii privind reeșalonarea datoriei acestuia prin perfectarea unor amendamente la contractul de recreditare inițial.

[Art.32 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Capitolul VI GARANȚIILE DE STAT

Articolul 33. Cazurile de acordare a garanțiilor de stat

Garanțiile de stat interne și externe sînt emise în cazuri excepționale, și anume:

- a) pentru garantarea împrumuturilor interne sau externe destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe sau interne care prezintă o importanță majoră pentru economia națională;
- b) pentru împrumuturile menite achitării înainte de termen a împrumuturilor garantate anterior cu garanții de stat, cu condiția ca noile împrumuturi să aibă un cost financiar mai mic;

[Lit.c) art.33 abrogată prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

d) pentru exercitarea competențelor prevăzute în Legea cu privire la redresarea și rezoluția băncilor;

e) pentru garantarea creditelor acordate persoanelor fizice în conformitate cu Legea privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”.

[Art.33 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.33 completat prin [Legea nr.294 din 21.12.2017](#), în vigoare 19.01.2018]

[Art.33 completat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Articolul 34. Procedura de acordare a garanției de stat

(1) Parlamentul adoptă legea privind acordarea garanției de stat pe baza propunerilor și proiectelor înaintate de Guvern.

(2) Persoanele juridice interesate care solicită acordarea unei garanții de stat în favoarea unui creditor trebuie să înainteze Ministerului Finanțelor o cerere, la care se anexează următoarele documente:

[Lit.a)-c) alin.(2) art.34 abrogate prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

d) situațiile financiare ale solicitantului pentru o perioadă de activitate de cel puțin 2 ani precedenți;

[Lit.e) alin.(2) art.34 abrogată prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

- f) informația privind datoriile solicitantului față de creditori;
- g) copiile de pe toate documentele relevante privind proiectele care urmează a fi implementate;
- h) planul de afaceri unde se indică destinația împrumutului pentru care se solicită garanția de stat, prognoza privind profitul și distribuirea acestuia în perioada de garanție;
- i) proiectul contractului de împrumut pe care îl va încheia cu creditorul, unde se indică denumirea și adresa creditorului, suma împrumutului pentru care se solicită garanția de stat, condițiile de creditare, mijloacele de garantare a rambursării împrumutului, altele decât garanția de stat;
- j) informația privind activele care urmează a fi gajate.

(3) Creditorul care oferă împrumutul și debitorul care beneficiază de împrumut (solicitantul) sînt responsabili de corectitudinea și executarea planului de afaceri.

(4) Ministerul Finanțelor va decide în ce privește corespunderea cererii de solicitare a garanției de stat în termen de 30 de zile lucrătoare de la data depunerii acesteia și a documentelor anexate conform alin.(2), anunțînd solicitantul despre decizia adoptată.

(5) Garanția de stat nu poate fi acordată solicitantului garanției de stat dacă:

- a) situația financiară a solicitantului este nesatisfăcătoare;
- b) solicitantul nu are o altă garanție reală sau personală de executare a obligațiilor, suficientă pentru achitarea împrumutului și dobînzilor aferente;
- c) solicitantul are datorii scadente neachitate (datorii restante);
- d) solicitantul este implicat în vreun proces judiciar în calitate de pîrît sau inculpat ori este subiect al procedurii de insolvabilitate;
- e) proiectele prezentate nu sînt satisfăcătoare din punct de vedere economico-financiar.

(6) Solicitantul (debitorul garantat), în termen de 10 zile lucrătoare, informează Ministerul Finanțelor despre orice schimbare referitoare la informația prezentată la depunerea cererii, survenită fie înainte, fie după acordarea garanției de stat.

[Art.34 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 35. Evaluarea riscului asumat de Ministerul Finanțelor la acordarea garanției de stat

(1) După examinarea corespunderii planului de afaceri cu scopurile acordării garanției de stat, Ministerul Finanțelor efectuează o analiză a documentelor depuse și evaluează nivelul riscului pentru fiecare garanție.

(2) Pe baza evaluării riscului, Ministerul Finanțelor stabilește plata pentru fiecare garanție de stat în mărime de la 5 la 25 la sută din suma care urmează să fie garantată prin garanție de stat. Această plată este transferată de solicitantul garanției de stat către Ministerul Finanțelor după ce ministerul încheie cu persoana respectivă un contract de acordare a garanției de stat, în termen de 3 zile de la semnarea acestuia, dacă contractul nu prevede altfel. Contractul de garanție de stat nu va fi încheiat cu creditorul solicitantului de garanție de stat dacă solicitantul nu va achita plata pentru garanție de stat conform prevederilor prezentului alineat.

(3) În cazul în care garanția de stat nu este acordată solicitantului garanției de stat, suma achitată se restituie solicitantului în termen de 30 de zile lucrătoare din momentul adoptării deciziei de respingere a cererii de solicitare a acordării garanției de stat. Cheltuielile aferente restituirii sumei plății pentru garanția de stat vor fi suportate din contul solicitantului garanției de stat.

Articolul 36. Contractul de garanție de stat și elementele lui obligatorii

(1) Contractul de garanție de stat se încheie între Ministerul Finanțelor și creditor în temeiul legii privind acordarea garanției de stat respective. Contractul de garanție de stat se încheie în formă scrisă, sub sancțiunea nulității.

(2) Elementele obligatorii ale contractului de garanție de stat sînt:

- a) numele și adresa creditorului care oferă împrumutul garantat prin garanție de stat;
- b) numele și adresa debitorului garantat;
- c) descrierea obligațiilor garantate prin garanție de stat;

- d) suma maximă a garanției de stat;
- e) drepturile și obligațiile părților;
- f) termenul și condițiile acordării garanției de stat, în care creditorul are dreptul să ceară Ministerului Finanțelor executarea obligației garantate prin garanție de stat;
- g) condițiile de plată a împrumutului garantat prin garanția de stat.

(3) Dreptul creditorului de a cere executarea garanției de stat apare doar după ce creditorul a întreprins toate acțiunile necesare pentru colectarea sumelor datorate de la debitorul garantat, a urmărit executarea benevolă sau forțată a garanțiilor reale și/sau personale prezentate de debitorul garantat, altele decât garanția de stat, inclusiv a inițiat procedura de executare a hotărârii judecătorești adoptate în acest sens.

(4) Garanția de stat asigură rambursarea integrală sau parțială a sumei principale a împrumutului garantat de stat și plata dobânzii aferente dacă plata dobânzii este stipulată în contractul de garanție de stat.

[Art.36 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 37. Contractul de acordare a garanției de stat

(1) Contractul de acordare a garanției de stat este încheiat între Ministerul Finanțelor și debitorul garantat (solicitant) în temeiul legii privind acordarea garanției de stat respective. Contractul de acordare a garanției de stat se încheie în formă scrisă, sub sancțiunea nulității.

(2) În contractul de acordare a garanției de stat se stabilesc:

- a) taxa plătită de debitorul garantat pentru garanția de stat;
- b) obligația debitorului garantat de a constitui garanții suficiente în favoarea creditorului pentru a garanta rambursarea împrumutului și a cheltuielilor scontate aferente;
- c) obligația de raportare a debitorului garantat privind obligațiile ce decurg din garanția de stat;
- d) constituirea altor garanții în favoarea statului;
- e) destinația mijloacelor obținute din împrumuturile garantate de stat;
- f) obligația debitorului garantat de a restitui statului toate sumele cheltuite de stat pentru executarea garanției de stat, precum și alte cheltuieli aferente acestei executări.

[Art.37 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 38. Executarea garanției de stat

(1) Dacă debitorul garantat nu-și îndeplinește obligațiile sale de plată conform contractului de împrumut încheiat cu creditorul și acesta din urmă a întreprins toate măsurile ca debitorul garantat să ramburseze datoria, creditorul are dreptul să prezinte Ministerului Finanțelor o cerere prin care să solicite executarea garanției de stat.

(2) Ministerul Finanțelor transferă suma solicitată de creditor dacă informațiile din cererea de executare a garanției de stat sînt conforme cu prevederile prezentei legi și cu condițiile stipulate în contractul de garanție de stat.

(3) Este interzisă debitarea incontestabilă extrajudiciară a mijloacelor din conturile bugetului de stat în favoarea creditorului.

(4) Obligația pecuniară care rezultă din garanțiile de stat se execută din contul mijloacelor disponibile ale bugetului de stat. Ministerul Finanțelor informează Guvernul și Parlamentul privind cererile de executare a garanțiilor de stat, prezentate ministerului de creditorii garantați, și privind executările efectuate.

Articolul 39. Transformarea garanției de stat în datorie de stat

Suma solicitată și susceptibilă plății în temeiul garanției de stat devine datorie de stat din momentul în care creditorul înaintează o cerere de executare, conform prevederilor prezentei legi și ale contractului de garanție de stat încheiat, care duce la apariția obligației statului de a executa garanția de stat.

Articolul 40. Recuperarea mijloacelor folosite pentru executarea garanției de stat

(1) După ce Ministerul Finanțelor a executat garanția de stat, debitorul garantat este obligat să ia toate măsurile posibile pentru a rambursa statului toate sumele cheltuite pentru executarea garanției de stat, în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu actele normative relevante, cu contractul de acordare a garanției de stat și cu oricare alt contract semnat în acest sens între Ministerul Finanțelor și debitorul garantat.

(2) În cazul în care debitorul garantat nu își poate respecta obligațiile financiare conform graficului de achitare a datoriei stabilit, Ministerul Finanțelor, în urma analizei economico-financiare a debitorului garantat, este în drept să adopte decizii privind reeșalonarea datoriei acestuia. Pentru perioada reeșalonată debitorul garantat va achita o dobândă stabilită de către părți.

(3) În temeiul prevederilor prezentei legi, Ministerul Finanțelor este împuternicit să constituie gaj legal asupra proprietății debitorului garantat sau să obțină alte garanții suplimentare ale terțelor persoane pentru debitorul garantat, cu scopul de a recupera mijloacele folosite pentru executarea obligațiilor debitorului garantat, conform procedurilor stabilite de legislație pentru recuperarea datoriei apărute din obligațiile fiscale ale contribuabililor.

(4) De la debitorul garantat pentru care Ministerul Finanțelor a folosit mijloace pentru executarea garanției de stat se percepe la bugetul de stat, pentru perioada în care mijloacele respective nu sunt restabilite la buget, dobânzi de întârziere calculate conform prevederilor art.942 alin.(2) din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, dar nu mai mici decât cele stabilite în contractul de împrumut.

[Art.40 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 41. Temeiurile de încetare a garanției de stat

Garanția de stat încetează în cazul în care:

- a) obligația garantată este pe deplin stinsă;
- b) termenul garanției de stat a expirat;
- c) mijloacele obținute din împrumutul garantat de stat nu sînt utilizate în scopurile stabilite de contractul de acordare a garanției de stat;
- d) a fost modificată, fără acordul Ministerului Finanțelor, obligația garantată cu garanție de stat, cînd această modificare atrage mărirea răspunderii sau alte consecințe nefavorabile pentru stat în calitatea sa de fidejuser;
- e) a fost încheiat contractul de preluare a obligației garantate cu garanție de stat sau contractul de cesiune a creanței garantate cu garanție de stat, cu excepția cazului în care menținerea garanției de stat este permisă de Ministerul Finanțelor în modul stabilit de prevederile contractelor de garanție de stat și de acordare a garanției de stat;
- f) din vina creditorului, este imposibilă subrogarea statului, în calitate de fidejuser, în drepturile creditorului față de debitor.

Articolul 42. Garanțiile de stat și valorile mobiliare de stat emise în temeiul Legii cu privire la redresarea și rezoluția băncilor

(1) Prevederile capitolului VI al prezentei legi nu se răsfrîng asupra garanțiilor de stat acordate în cazurile prevăzute de Legea cu privire la redresarea și rezoluția băncilor.

(2) Valorile mobiliare de stat emise în condițiile art.3 alin.(1) lit.g) al prezentei legi, cu scopul capitalizării băncii/băncilor, vor fi transmise băncii/băncilor și înregistrate în conturile și registrele Depozitarului central unic al valorilor mobiliare pe numele băncii/băncilor la data emisiunii acestora.

(3) Hotărârea de acordare a garanțiilor de stat în cazurile prevăzute de [Legea nr.232/2016](#) privind redresarea și rezoluția băncilor se aprobă de Guvern.

[Art.42 completat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

[Art.42 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.42 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

[Art.42 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Capitolul VII

DATORIA UNOR SOCIETĂȚI COMERCIALE, ÎNTREPRINDERI ȘI UNITĂȚI ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Articolul 43. Datoria întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public

(1) Datoria contractată de întreprinderile de stat/municipale și de societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public nu constituie datorie de stat sau datorie a unităților administrativ-teritoriale.

(2) Contractele de împrumuturi interne sau externe prin care întreprinderilor de stat/municipale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public li s-au acordat cu împrumut mijloace în monedă națională și/sau în valută străină, garanțiile acordate, precum și deciziile acestor întreprinderi și societăți comerciale cu privire la emisiunea publică de obligațiuni ori contractele cu privire la vânzarea-cumpărarea de obligațiuni proprii investitorilor nerezidenți urmează a fi înregistrate la Ministerul Finanțelor. Modalitatea de înregistrare a contractelor/garanțiilor și deciziilor este stabilită de Guvern.

(3) Guvernul nu poartă răspundere pentru datoria persoanelor juridice menționate în prezentul articol.

[Art.43 completat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 44. Datoria unităților administrativ-teritoriale

(1) Unitățile administrativ-teritoriale contractează datorie în temeiul prezentei legi și al legislației cu privire la finanțele publice locale.

(2) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale pot contracta împrumuturi externe și/sau acorda garanții pentru împrumuturi externe doar de la instituțiile financiare internaționale.

(3) Datoria unităților administrativ-teritoriale constituie obligația exclusivă a unităților administrativ-teritoriale de a rambursa datoria în conformitate cu termenele și condițiile contractuale. Datoria unităților administrativ-teritoriale nu constituie obligație directă sau indirectă a Guvernului Republicii Moldova.

Articolul 45. Scopul contractării datoriei/acordării garanțiilor pentru împrumuturi de către unitățile administrativ-teritoriale

(1) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale pot contracta datorie pe termen lung în următoarele scopuri:

a) pentru investiții capitale (construcția, reconstrucția, extinderea și restaurarea mijloacelor fixe existente), prevăzute în programele de dezvoltare anuale și multianuale ale unităților administrativ-teritoriale;

a¹) pentru reparații capitale, procurări de utilaje de producție și întreținere și de mijloace de transport (transport public și autospeciale), prevăzute în programele de dezvoltare anuale și multianuale ale unităților administrativ-teritoriale;

b) refinanțarea datoriei pe termen lung contractate anterior în vederea realizării scopurilor prevăzute la lit.a) și a¹). Datoria destinată refinanțării urmează a fi contractată la condiții mai avantajoase decât datoria care urmează a fi refinanțată.

(2) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale au dreptul, în baza deciziilor autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective, să acorde garanții pentru împrumuturi în conformitate cu [Legea nr.397/2003](#) privind finanțele publice locale.

[Art.45 modificat prin Legea nr.212 din 20.07.2023, în vigoare 10.08.2023]

[Art.45 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 46. Contractarea datoriei/acordarea garanțiilor pentru împrumuturi de către autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale

(1) Autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale pot contracta datorie în scopurile menționate la art.45, precum și pot acorda garanții pentru împrumuturi, în baza deciziilor emise ale autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective.

(2) Decizia autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale prin care se autorizează contractarea datoriei/acordarea garanției pentru împrumut trebuie să includă următoarele

elemente:

- a) suma principală;
- b) rata dobânzii;
- c) instrumentul datoriei;
- d) perioada de rambursare;
- e) scopul pentru care se contractează datoria/se acordă garanția pentru împrumuturi;
- f) alte plăți aferente.

[Alin.(3) art.46 abrogat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

(4) Decizia autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale privind contractarea datoriei, acordarea garanției pentru împrumut, precum și emisiunea valorilor mobiliare pe termen lung este luată în baza avizului Ministerului Finanțelor, care are un caracter obligatoriu.

(5) Avizul Ministerului Finanțelor va fi elaborat în baza criteriilor obiective care să asigure:

- a) capacitatea de a rambursa datoria;
- b) compatibilitatea condițiilor financiare de atragere a mijloacelor cu obiectivele politicii de administrare a datoriei unităților administrativ-teritoriale;
- c) conformitatea proiectelor planificate a fi finanțate din contul surselor atrase cu programe de dezvoltare anuale și multianuale;
- d) conformitatea contractării datoriei/acordării garanției menționate cu restricțiile stabilite în [Legea nr.397/2003](#) privind finanțele publice locale.

(6) Creditorii unităților administrativ-teritoriale vor acorda împrumuturi pe termen lung numai cu avizul Ministerului Finanțelor. Toate actele încheiate cu încălcarea cerinței menționate sunt considerate nule.

(7) În cazul în care o unitate administrativ-teritorială înregistrează datorii cu termen expirat pentru împrumuturile contractate direct, pentru împrumuturile recreditate, precum și pentru garanțiile acordate, acestea i se interzice de a contracta orice datorie nouă, de a acorda garanții noi, cu excepția contractării datoriei în scopul restructurării obligației nerespectate.

(8) În cazul în care o unitate administrativ-teritorială nu îndeplinește integral obligația financiară rezultată din împrumuturile acordate din contul bugetului de stat, Ministerul Finanțelor, prin suspendarea efectuării defalcărilor sumelor din veniturile generale de stat la bugetul unității administrativ-teritoriale și prin transferurile din fondul de susținere financiară a teritoriilor, va percepe în mod incontestabil din contul trezorerial al bugetului respectiv mijloace bănești pentru acoperirea sumelor datorate bugetului de stat.

(9) După contractarea datoriei/acordarea garanției pentru împrumut, autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale respective prezintă Ministerului Finanțelor informația privind obligațiile pecuniare, cu termenul de executare de un an sau mai mare, și informația privind garanțiile acordate de aceste unități administrativ-teritoriale.

[Art.46 modificat prin Legea nr.286 din 13.10.2022, în vigoare 04.11.2022]

Articolul 47. Administrarea datoriei și a garanțiilor acordate de către unitățile administrativ-teritoriale

Datoria unităților administrativ-teritoriale, precum și garanțiile acordate de către acestea sînt administrate integral de către autoritatea executivă a unității administrativ-teritoriale contractante respective. În vederea asigurării conformității principiului managementului financiar durabil, autoritățile executive ale unităților administrativ-teritoriale:

- a) elaborează programul anual al împrumuturilor, în care se includ toate împrumuturile interne și externe care urmează a fi contractate, precum și cele contractate în trecut în vigoare la momentul elaborării programului. Programul anual al împrumuturilor este parte componentă a deciziei bugetare anuale a autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective;
- b) stabilesc obiectivele politicii de administrare a datoriei unităților administrativ-teritoriale, care

constituie parte componentă a deciziei bugetare anuale a autorităților reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective;

c) evaluează condițiile financiare ale împrumuturilor și/sau ale emisiunii valorilor mobiliare;

d) asigură rambursarea datoriei, calculează și achită dobânda și alte plăți aferente, înregistrează achitățile efectuate.

Articolul 48. Plafoanele datoriilor unităților administrativ-teritoriale și ale garanțiilor acordate de către unitățile administrativ-teritoriale

Plafoanele datoriilor interne și externe ale unităților administrativ-teritoriale și ale garanțiilor acordate de către acestea sînt stabilite în bugetele anuale ale autorităților administrativ-teritoriale.

Articolul 49. Rapoartele privind datoria și rapoartele privind garanțiile unităților administrativ-teritoriale

(1) În scop de ținere a evidenței tuturor obligațiilor directe și condiționale ale unităților administrativ-teritoriale, direcția finanțe și/sau subdiviziunea financiară a autorităților executive ale unităților administrativ-teritoriale întocmește raportul privind datoria și raportul garanțiilor unităților administrativ-teritoriale.

(2) Regulile de întocmire a rapoartelor menționate la alin.(1) se stabilesc de Guvern.

(3) Rapoartele menționate la alin.(1) conțin înregistrări oficiale privind obligațiile directe și condiționale ale unităților administrativ-teritoriale. Informația în rapoarte se înregistrează în ordine cronologică și sistematizată.

Articolul 50. Obligația de a onora datoria unităților administrativ-teritoriale

(1) Datoria unităților administrativ-teritoriale reprezintă obligația asigurată ca obligație generală a unităților administrativ-teritoriale.

(2) Deservirea datoriei unităților administrativ-teritoriale are prioritate față de alte obligații pecuniare din contul bugetelor respective și toate plățile aferente se efectuează în termenele și în condițiile angajamentelor asumate, indiferent de suma aprobată în buget pentru acest scop.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 51.

(1) Prezenta lege va intra în vigoare după expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, societățile comerciale și întreprinderile în care statul sau unitățile administrativ-teritoriale dețin mai mult de 50 la sută din capitalul social vor înregistra la Ministerul Finanțelor toate împrumuturile interne și externe contractate. În scopul înregistrării, persoanele juridice menționate vor prezenta Ministerului Finanțelor toate contractele de împrumuturi interne și externe în vigoare, încheiate de aceste persoane juridice în calitate de debitori, sau deciziile acestor persoane juridice cu privire la emisiunea publică de obligațiuni, și/sau contractele în vigoare cu privire la vânzarea /cumpărarea de obligațiuni proprii de către investitorii nerezidenți.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

b) va prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea legislației în vigoare în vederea stabilirii răspunderii pentru încălcarea prezentei legi;

c) va elabora și va aproba regulamentele și alte acte normative necesare executării prezentei legi.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi, [Legea nr.943-XIII din 18 iulie 1996](#) privind datoria de stat și garanțiile de stat se abrogă.

Chișinău, 22 decembrie 2006.

Nr.419-XVI.

* Republicată în temeiul art.II, alin.(2) al [Legii nr.89 din 29 mai 2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.174-177, art.395.

Modificată și completată prin legile Republicii Moldova:

- 1) [Legea nr.108 din 17.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.193-196, art.609
- 2) [Legea nr.23 din 04.03.2010](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.39-40, art.101
- 3) [Legea nr.48 din 26.03.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.53, art.114
- 4) [Legea nr.267 din 23.12.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.13-14, art.32
- 5) [Legea nr.33 din 06.03.2012](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.99-102, art.330
- 6) [Legea nr.89 din 29.05.2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.174-177, art.395
- 7) [Legea nr.187 din 28.09.2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.310-312, art.626